

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 703/2021-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej JUDr. Daliborom Kuciaňom, advokátom, Žilinská cesta 130, Piešťany, proti postupu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní sp. zn. 7C/59/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní sp. zn. 7C/59/2017 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Nové Mesto nad Váhom **p o v i n n ý** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **384,08 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 19. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v civilnom spore s tým, že mu žiada prikázať konať bez zbytočných prietáhov a zakázať mu,

aby pokračoval v porušovaní jej základných práv. Okrem toho žiada finančné zadosťučinenie 5 000 eur.

II.

2. Sťažovateľka podala 16. augusta 2017 na okresnom súde žalobu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k rodinnému domu a pozemku. Okresný súd vyzval sťažovateľku 20. októbra 2017 na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu, ktorý sťažovateľka uhradila 26. októbra 2017. Vyjadrenia oboch žalovaných boli okresnému súdu doručené 24. januára 2018 a 1. februára 2018. Sťažovateľka podala 7. marca 2018 návrh, aby súd v konaní pokračoval len s jednou zo žalovaných, keďže druhá žalovaná na ňu previedla svoj spoluvlastnícky podiel. Dňa 11. júna 2019 boli vyjadrenie žalovaných a návrh na prerušenie konania doručené sťažovateľke s výzvou na vyjadrenie. Sťažovateľka sa k tomu vyjadrila 24. júla 2019. Dňa 10. februára 2020 súd zamietol návrh na prerušenie konania, rozhodol o pokračovaní v konaní len s jednou žalovanou a nariadil pojednávanie na 3. jún 2020. Na toto pojednávanie sa sťažovateľka nedostavila a po prednesoch žalovanej bolo pojednávanie pre účely nariadenia znaleckého dokazovania na určenie všeobecnej hodnoty nehnuteľností odročené na neurčito. Uznesením z 23. septembra 2020 bol ustanovený znalec, ktorému bol spis zaslaný 24. novembra 2020. Znalecký posudok nebol v lehote vypracovaný. Okresný súd znalca priebežne a opakovane urgoval, no napriek tomu bol znalecký posudok predložený až 22. novembra 2021. Dňa 16. decembra 2021 bol znalecký posudok odoslaný stranám na vyjadrenie. Na pojednávaní 9. februára 2022 bol schválený zmier, ktorým sťažovateľka a žalovaná zrušili a vyporiadali podielové spoluvlastníctvo tak, že žalovaná sťažovateľke za jej štvrtinový podiel na nehnuteľnostiach zaplatí 8 000 eur a žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie bolo okresným súdom sťažovateľke a žalovanej zaslané 10. februára 2020. Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

3. Z dôvodu dlhodobej pracovnej neschopnosti sudkyne, ktorej bola vec pôvodne pridelená a ktorá aj vo veci napokon rozhodla, bola vec od 20. septembra 2019 do 1. júna 2020 pridelená inej sudkyňi. Sťažovateľka sa už 28. mája 2019 predsedníčke okresného súdu sťažovala na prietahy v konaní a jej sťažnosť bola vyhodnotená ako dôvodná.

III.

4. Sťažovateľka poukazuje na to, že v jej veci po viac ako štyroch rokoch od podania žaloby nebolo rozhodnuté, nebolo vykonané ani jedno pojednávanie, na ktorom by súd vec prejednal. Podľa sťažovateľky súd nevykonal žiaden relevantný úkon, ktorý by viedol k odstráneniu stavu právnej neistoty a obavy zo znehodnotenia vyporiadavaných nehnuteľností.

5. Okresný súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti uznal nečinnosť od marca 2018 do júna 2019 s tým, že potom bola jeho nečinnosť ovplyvnená práceneschopnosťou sudkyne. Poukázal na neprítomnosť sťažovateľky na pojednávaní a na to, že napriek opakovaným urgenciám znalec predložil súdu posudok s oneskorením. Okresný súd poukázal na nedostatočné personálne obsadenie a protiepidemiologické opatrenia, ktoré prispeli k predĺženiu konania.

6. Sťažovateľka k tomu uviedla, že zbytočnými prietahmi je poznačená časť konania, v ktorej sa vykonávalo znalecké dokazovanie, keď súd ustanovil znalca takmer po štyroch mesiacoch

od odročenia pojednávania a znalec doručil znalecký posudok až takmer po 14 mesiacoch od jeho ustanovenia.

IV.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

8. Rozhodovanie o žalobách o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva patrí do bežnej agendy všeobecných súdov. Okresný súd v konaní neriešil zložité skutkové otázky. Nemožno identifikovať ani právnu náročnosť sporu. Vo veci došlo len k nariadeniu štandardizovaného znaleckého dokazovania zistením hodnoty rodinného domu. Tomuto úkonu nebránilo ani to, že sťažovateľka sa nedostavila na prvé pojednávanie. Význam sporu pre sťažovateľku spočíval v hodnote ňou neužívaného spoluvlastníckeho podielu, ktorá predstavovala zmerom určených 8 000 eur.

9. Rozhodujúcim spôsobom sa na dĺžke konania prejavila opakovaná a ničím neodôvodniteľná nečinnosť okresného súdu. Okresný súd bol celkom nečinný v období od marca 2018 do júna 2019 a prvé pojednávanie bolo nariadené s odstupom takmer troch rokov od začatia konania. K ďalšiemu predĺženiu konania došlo v dôsledku takmer štvormesačného odstupu medzi rozhodnutím o potrebe nariadenia znaleckého dokazovania a jeho nariadením uznesením okresného súdu. Napokon, k takmer ročnému predĺženiu konania prispelo to, že znalec predložil jednoduchý znalecký posudok s oneskorením približne desiatich mesiacov. K tomu treba uviesť, že neschopnosť súdneho systému zabezpečiť rýchle podanie znaleckého posudku nemôže ísť na ťarchu posúdenia toho, či v konkrétnom konaní došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov alebo práva na prejednanie veci v primeranej lehote. To platí o to viac, že zisťovanie hodnoty nehnuteľností znaleckými posudkami je bežnou a ľahko dostupnou súčasťou činnosti nielen súdneho systému. Postup okresného súdu nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky, o čom svedčí to, že konanie vo veci, v ktorej možno očakávať skončenie v období nie dlhšom ako dva roky, trvalo celkom viac ako štyri roky. Preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti vyhovel a vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Vzhľadom na to, že okresný súd rozhodol rozhodnutím, proti ktorému odvolanie nie je prípustné, toto rozhodnutie stranám odoslal a nie je potrebné rozhodovať o náhrade trov konania, je bezvýznamné prikázať okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov. Rovnako nie je dôvod na to, aby bol voči okresnému súdu vyslovený zákaz v pokračovaní porušovania základných práv sťažovateľky. Preto v tejto časti ústavnej sťažnosti vyhovené nebolo.

11. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva

(IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia základných práv sťažovateľky bola nečinnosť a neefektívny postup okresného súdu. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, správanie sťažovateľky, význam sporu pre sťažovateľku a postup súdu, ktorý sa prejavil tak, že došlo k predĺženiu konania o najmenej dva roky, bolo sťažovateľke podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 1 000 eur a vo zvyšnej časti návrhu vyhovené nebolo.

12. Nebol dôvod sťažnosti vyhovieť z dôvodu porušenia základného práva vlastníť majetok, keďže prietahy v konaní nemali za následok zásah do podstaty tohto základného práva.

13. Čo sa týka tvrdení okresného súdu o jeho zaťažnosti, treba uviesť, že systémové zlyhania ako personálne problémy alebo množstvo prejednávaných vecí nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto prietahom v konaní došlo, a odstrániť stav právnej neistoty. V súvislosti s protipandemickými opatreniami je potrebné uviesť, že významný prietah v konaní v podobe nečinnosti súdu nastal v období pred pandémiou. Keby k tejto nečinnosti nedošlo, vec mohla byť ukončená pred pandémiou.

V.

14. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady 384,08 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľka má nárok na náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 181,17 eur), čo je spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 10,87 eur) 384,08 eur. Sťažovateľke nebola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia za ďalší úkon právnej služby spočívajúci vo vyjadrení k vyjadreniu okresného súdu, keďže toto vyjadrenie neobsahovalo žiadnu ďalšiu relevantnú argumentáciu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2022

Peter Straka
predseda senátu